

De Afrikaanse wilde kat

De Afrikaanse wilde kat is de wilde kat met het **grootste verspreidingsgebied**. Je vindt hem dan ook in veel landen en in verschillende omgevingen.

Wat verwarrend is, is dat ook de **wilde katten** levend in **Azië**, onder de soort '**Afrikaanse wilde kat**' worden berekend. Ze zijn dan wel van een andere ondersoort.

Het is deze wilde kat waarvan men denkt dat onze **huiskat** afstamt en beide dieren worden ook met regelmaat met elkaar verward. Toch zijn er de nodige verschillen.

De (Afrikaanse) wilde kat behoort samen met de Europese wilde kat, moeraskat, zwartvoetkat, zandkat, Chinese bergkat en de huiskat tot het geslacht **Felis**.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de Afrikaanse wilde kat te houden?	3
Wat voor soort dier is de Afrikaanse wilde kat?	3
Verschillende soorten Afrikaanse wilde katten?	4
Basisinformatie over de Afrikaanse wilde kat	5
Hoe ziet de Afrikaanse wilde kat eruit?	6
Waar leeft de Afrikaanse wilde kat?	7
Hoe leeft de Afrikaanse wilde kat?	8
Hoe gaat het met de Afrikaanse wilde kat?	11
Wat zijn de belangrijkste bedreigingen voor de Afrikaanse wilde kat?	11
Waarom zou het erg zijn als de Afrikaanse wilde kat uitsterft?	12
Wat kun jij doen om de Afrikaanse wilde kat te helpen?	13
Wat doet Stichting SPOTS?	14
Hoe werkt Stichting SPOTS?	15
Leuke weetjes	16
Links	17

Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de Afrikaanse wilde kat te houden?

Omdat de Afrikaanse wilde kat zo'n mooi dier is en omdat er steeds minder Afrikaanse wilde katten op de wereld zijn. Het is heel belangrijk dat er mensen zijn die de Afrikaanse wilde katten en andere dieren willen beschermen. Daarom moeten mensen weten dat de Afrikaanse wilde kat een supermooi en bijzonder dier is. Als jij dat tegen je klasgenoten vertelt, worden zij misschien wel net zo enthousiast als jij!

Verderop kun je lezen wat je nog meer kunt doen om de Afrikaanse wilde kat te helpen.

Wat voor soort dier is de Afrikaanse wilde kat?

De Afrikaanse wilde kat behoort tot de **katachtigen**. De katachtigen zijn verdeeld in **grote katten** en **kleine katten**. Het verschil wordt niet bepaald door hoe groot de kat is, maar door elf kleine botjes in de keel die samen het tongbeen vormen. Als de botjes aan elkaar zitten dan kan de kat spinnen en niet brullen. Dit zijn de 'kleine katten'. Dit zijn bijvoorbeeld de huiskat, de lynx en ook de Afrikaanse wilde kat. Als de botjes niet aan elkaar vast zitten, dan kan de kat brullen maar niet spinnen. Deze katten behoren tot de 'grote katten' (bijvoorbeeld de leeuw, tijger en jaguar).

De Afrikaanse wilde kat heeft ook een wetenschappelijke naam. Deze naam is vaak in het **Latijn**. De wetenschappelijke naam is bedacht door wetenschappers die alle dieren een eigen unieke naam geven zodat er geen vergissingen kunnen worden gemaakt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten. De wetenschappelijke naam voor de Afrikaanse wilde kat is **Felis libyca**.

Verschillende soorten Afrikaanse wilde katten?

Je kon al lezen dat alle dieren een **wetenschappelijke** naam hebben. Deze is voor de Afrikaanse wilde kat, **Felis libyca**. Soms zie je daarachter nog een **derde** naam. Bijvoorbeeld **Felis libyca ornata**. Deze derde naam geeft de **ondersoort** van het dier aan.

Er zijn kattensoorten die in verschillende gebieden voorkomen, en die gebieden **verschillen** vaak heel veel van elkaar in **landschap** of **temperatuur**. Ze leven dus in **andere omstandigheden**. Vaak zien die katten er in verschillende gebieden iets **anders** uit. Hun lichaam heeft zich aangepast aan het gebied waarin ze leven. Het zijn dan verschillende **ondersoorten**.

Zoals je in de inleiding al kon lezen, worden ook de wilde katten levend in Azië, onder de soort 'Afrikaanse wilde kat' berekend. Dat is best verwarrend natuurlijk. Maar daarom worden er ondersoorten erkend. De ondersoort die in Azië leeft wordt **Felis libyca ornata** genoemd.

Wetenschappers van alle kattensoorten, die samenwerken in de **IUCN Cat Specialist Group** (zie ook verderop in deze spreekbeurt), erkennen op dit moment drie ondersoorten van de Afrikaanse wilde kat. Omdat dit dier echter in een heel groot gebied leeft, is het waarschijnlijk dat er meer ondersoorten erkend zullen worden in de toekomst.

Op de foto's boven zie je de Afrikaanse kat die in Afrika leeft aan de linkerkant en rechts de Afrikaanse kat die in Azië leeft. Je ziet wel verschillen. De wilde kat die in Azië leeft, is vaak gevlekt, terwijl de wilde kat in Afrika vaker vage tabbystrepen en -vlekken heeft. Hij is over het algemeen ook wat groter dan de wilde kat in Azië.

Basisinformatie over de Afrikaanse wilde kat

Stam:	Chordata (gewervelden)
Klasse:	Mammalia (zoogdieren)
Orde:	Carnivora (vleeseters)
Familie:	Felidae (katachtigen)
Geslacht:	Felis
Soort:	libyca
Lichaamslengte:	gemiddeld 40-80 centimeter
Staartlengte:	gemiddeld 21,5 - 37,5 centimeter
Hoogte:	gemiddeld 17 - 25 centimeter
Gewicht:	gemiddeld 2-8 kilogram
Mannetjes zijn over het algemeen groter en zwaarder dan de vrouwtjes.	

Levensverwachting: in het wild onbekend. In gevangenschap tot zo'n zestien jaar.

© A. Sliwa

Hoe ziet de Afrikaanse wilde kat eruit?

De achterzijde van de oren is vaak iets donkerder van kleur.

De staart van Afrikaanse wilde kat heeft zwarte ringen en aan het uiteinde een zwarte punt. In tegenstelling tot de Europese wilde kat, die een brede, borstelige staart heeft, is de staart van de Afrikaanse wilde kat slank en taps toelopend.

De kleur van de vacht varieert van roodachtig, zandkleurig, geelbruin tot grijs. De wilde kat in Azië heeft vaak vlekken op zijn vacht. Gezicht en de buik zijn minder grijs.

De poten hebben horizontale zwarte strepen en zijn relatief lang.

De wilde kat die in Azië leeft, is vaak gevlekt, terwijl de wilde kat in Afrika vaker vage tabbystrepen en -vlekken heeft. Hij is over het algemeen ook wat groter dan de wilde kat in Azië.

Wilde kat in Afrika

Wilde kat in Azië

Waar leeft de Afrikaanse wilde kat?

Op het plaatje hieronder zie je waar de Afrikaanse wilde kat leeft; in de rood aangegeven gebieden. Het dier leeft dus in heel veel gebieden en je vindt hem in het grootste deel van Afrika, Zuidwest- en Centraal-Azië tot India, China en Mongolië. Maar ook voor een deel in het **Arabisch schiereiland** waar bijvoorbeeld Yemen en Israël liggen. Je ziet dus dat de Afrikaanse wilde kat in heel veel gebieden voorkomt. De Afrikaanse wilde kat is de wilde kat met het **grootste verspreidingsgebied**.

Omdat het leefgebied zo groot is, leeft deze kat in heel veel verschillende gebieden zoals steppen (Azië), savanne (Afrika) en bossen. Belangrijk is dat er voldoende beschutting, zoals struikgewas en hoog gras, aanwezig is. Hij leeft het liefst in gebieden waar water is. De Afrikaanse wilde kat komt alleen niet voor in regenwouden, dichte bossen, uitgestrekte woestijnen en diepe sneeuw. Het dier komt voor tot hoogtes van 3000 meter.

In Europa leeft ook een wilde kat, de Europese wilde kat. Maar dat zien wetenschappers als een aparte soort.

Hoe leeft de Afrikaanse wilde kat?

Zoals de meeste katachtigen leeft de Afrikaanse wilde kat **solitair**, dat betekent **alleen**. Een uitzondering hierop zijn een moeder met haar jong. Elke wilde kat heeft zijn of haar eigen territorium. Een **territorium** is het gebied waarin de wilde kat leeft. Aan de rand van zo'n territorium verspreid de wilde kat plas en poep om zijn geur te verspreiden. Zo geeft hij aan dat dit zijn gebied is. Ook verspreidt de wilde kat zijn **geur** via de geurklieren op de wang en voetzolen. Hij geeft kopjes aan bomen om aan te geven dat dit zijn territorium is.

De wilde katten die in Afrika leven, zijn vaak erg **schuw** en vermijden daarom in het algemeen gebieden waar ook (veel) mensen wonen. De wilde kat die in Azië leeft, vindt je vaker in gebieden waar ook mensen leven.

Zoals zoveel katten, is de Afrikaanse wilde kat vooral actief in de schemering en de nacht. Dat is namelijk de beste tijd om te jagen. Overdag houdt deze kat zich schuil in dicht struikgewas, holle bomen en rotsspleten. Wilde katten kunnen wel zwemmen maar houden niet zo van water; dat vermijden ze dus liever. De Afrikaanse wilde kat is een heel **goede klimmer** en hij rust graag op een dikke tak in de boom.

Jacht en dieet

De Afrikaanse wilde kat is een **carnivoor**. Dit betekent dat hij alleen vlees eet. De dieren waarop de wilde kat jaagt, worden prooien genoemd. De Afrikaanse wilde kat is een goede jager en niet al te kieskeurig. We noemen dit "**opportunistisch**" wat betekent dat de wilde kat dat eet wat hij kan vangen. Ook eet hij soms dode dieren die door een ander roofdier zijn achtergelaten; hij is dus ook een aaseter.

Er staan wel **70** verschillende soorten prooien op zijn menu! Hij eet onder andere **muizen, ratten, vissen, kikkers, konijnen, slangen, vogels, insecten, schorpioenen en eieren**. Hij kan ook prooien doden die groter en zwaarder zijn dan hijzelf. Hoewel hij goed kan klimmen, jaagt hij meestal op de grond.

De Afrikaanse wilde kat jaagt meestal in de nacht, de vroege ochtend en de late avond. Hij leeft namelijk vooral in gebieden waar het overdag erg warm kan zijn. Meestal jaagt deze kat vanuit een **hinderlaag**. Als een prooi dan voorbij komt, neemt hij een sprong en dood zijn prooi met één beet.

Via deze link kun je een filmpje zien van hoe een Afrikaanse wilde kat op jacht gaat, <https://www.youtube.com/watch?v=Mle5Xtckzdc>

Voortplanting

Een Afrikaanse wilde kat kan wel 1-8 jong krijgen maar meestal zijn het er 3-4. De jongen van kleine kattensoorten, en dus ook van de Afrikaanse wilde kat, worden **kittens** genoemd. Bij grote kattensoorten, zoals de leeuw, worden de jongen **welpen** genoemd.

Tijdens de paartijd komen wilde katten bij elkaar. Na de paring gaat het mannetje meestal weer weg maar niet altijd. In Afrika blijft hij nog wel eens in de buurt van het vrouwtje en kittens; dat is best **bijzonder** want niet veel katten doen dat.

De kittens worden op een plek geboren waarvan de moeder denkt dat die **veilig** is. Zoals in hoog gras, holle bomen of boomholten en rotsspleten. Ook worden er vaak holen gebruikt die andere dieren gemaakt hebben.

De kittens zijn bij geboorte blind; na ongeveer 10 tot 14 dagen gaan de oogjes open. De moeder brengt gewonde prooien naar het nest om de jongen te leren hoe zij een prooi moeten vangen en doden. Na 2 tot 4 maanden gaan ze voor het eerst mee op jacht met hun moeder. De kittens zijn na ongeveer 5 maanden **volwassen** maar gaan pas rond 9 maanden echt hun eigen weg. Ze kunnen dan ook zelf kittens krijgen.

Hoe gaat het met de Afrikaanse wilde kat?

Er bestaat een lijst waarop staat hoe het met alle diersoorten van de wereld gaat. Dit is de **Rode Lijst**. Die lijst is gemaakt door een organisatie die het **IUCN** heet. IUCN staat voor 'de International Union for Conservation of Nature'. In het Nederlands betekent dit: 'de internationale unie voor de bescherming van de natuur'.

THE IUCN RED LIST
OF THREATENED SPECIES

De Afrikaanse wilde kat staat ook op deze lijst, en heeft de status '**Least Concern**'. Dat betekent dat ze niet met uitsterven worden bedreigd. Maar.... er is nog heel weinig onderzoek gedaan naar deze kat. We weten niet eens hoeveel er ongeveer zijn. Daarom zeggen wetenschappers ook dat meer onderzoek heel hard nodig is.

Wat zijn de belangrijkste bedreigingen voor de Afrikaanse wilde kat?

Bedreigingen voor de Afrikaanse wilde kat zijn:

- 🐾 **Verlies van leefgebied** - doordat de mens teveel vee, zoals schapen en koeien, laten rondlopen op het leefgebied van de Afrikaanse wilde kat. Hierdoor trekken de natuurlijke prooidieren weg en kan de kat niets meer te eten vinden;
- 🐾 **Versnippering van leefgebied** - doordat er steeds minder ruimte is voor de Afrikaanse wilde kat, wordt het lastiger om partners en prooi te vinden. Hij moet dan wegen oversteken en wordt hierbij met regelmaat doodgereden;
- 🐾 **Het zetten van vallen** - mensen gebruiken vallen om andere dieren te vangen, de Afrikaanse wilde kat loopt soms 'per ongeluk' in zo'n val. Soms wordt de Afrikaanse wilde kat ook doodgemaakt, omdat boeren de kat als een bedreiging voor hun pluimvee zien (bijvoorbeeld kippen).
- 🐾 **Inkruising met verwilderde huiskatten**
Dit is best een beetje ingewikkeld. De huiskat **stamt** af van de wilde kat. Als de huiskatten paren met wilde katten kunnen de jongen die geboren worden ook weer jongen krijgen. Hierdoor is de wilde kat in sommige gebieden niet meer '**zuiver**'. Wetenschappers en onderzoekers noemen dit zo omdat de eigenschappen van de huiskat en de wilde kat met elkaar vermengd zijn en dat is niet goed. De echte wilde kat **sterft zo uit** omdat zijn eigenschappen verloren gaan. Er zijn steeds minder 'zuivere' wilde katten;
- 🐾 **Jacht voor de vacht** - hoewel er de laatste jaren niet meer zoveel vachten van de Afrikaanse wilde kat worden aangetroffen, werden ze in het verleden erg bejaagd.

Waarom zou het erg zijn als de Afrikaanse wilde kat uitsterft?

Dat is een goede, en heel belangrijke vraag. Je hebt vast al op school geleerd over hoe **dieren in de natuur met elkaar samenleven**. Dieren en planten vormen "**voedselketens**". Dit betekent dat dieren en planten elkaar nodig hebben om te overleven.

Roofdieren zoals de Afrikaanse wilde kat, eten prooidieren. Zo blijft er een balans bestaan in de natuur. Als roofdieren uitsterven, komen er teveel prooidieren en die brengen schade aan in de natuur. Denk aan muizen of ratten. Vergelijk de natuur maar met een auto. Als je daar één onderdeel uithaalt, dan rijdt de hele auto niet meer goed.

En het is natuurlijk ook gewoon verdrietig als zo'n mooi dier er straks niet meer is.

© Nico Smit van Nico Smit via Canva

Wat kun jij doen om de Afrikaanse wilde kat te helpen?

Er zijn verschillende dingen die je kunt doen om de Afrikaanse wilde kat te **helpen**. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'?

Manier 1:

Het is leuk en heel belangrijk als jij een **spreekbeurt** over de Afrikaanse wilde kat geeft. Dan kun je jouw klasgenoten meer vertellen over deze mooie kat. En waarom het niet zo goed gaat met de Afrikaanse wilde kat.

Tips!

- Begin je spreekbeurt met een **Afrikaanse wilde kat-quiz**.
- Laat mooie **plaatjes** en **foto's** van Afrikaanse wilde katten zien.
- Laat **filmpjes** van Afrikaanse wilde katten zien, kijk maar eens bij de links of op YouTube.
- Deel aan het einde van je spreekbeurt **informatie voor ouders** uit aan je klasgenoten.

Neem de **Flyer** mee over Stichting SPOTS die je in je e-mail hebt ontvangen.

Manier 2:

Je kunt **met je school of klas een actie voor de Afrikaanse wilde kat** bedenken. Je kunt bijvoorbeeld een **sponsorloop**, **loterij** of **rommelmarkt** organiseren. Of misschien heb je zelf nog een veel beter idee. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een project voor het **behoud van de Afrikaanse wilde kat** steunen. Het geld kun je naar Stichting SPOTS overmaken en dan kun je erbij zeggen dat het geld bedoeld is voor de Afrikaanse wilde kat. In de mail die we gestuurd hebben, zit ook een A4 'organiseer een kattendag'. Hierin staan leuke acties die jij en je klasgenoten kunnen uitvoeren om de Afrikaanse wilde kat te helpen.

www

Op deze site vind je meer informatie:

<https://stichtingspots.nl/kids-corner/>

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland **nog geen organisatie** die zich **inzet voor de katachtigen** die met **uitsterven worden bedreigd**. Daarom is in 2004 Stichting SPOTS opgericht. **SPOTS** staat voor **Save and Protect Our Treasures** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Hiermee bedoelen we dat we zoveel mogelijk aandacht proberen te vragen voor de wilde katachtigen. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming.

Knuffelfarms

Veel mensen bezoeken in Afrika en Azië projecten waar je kunt **knuffelen** met jonge tijgers en/of leeuwen. Deze dieren worden hiervoor speciaal gefokt en er wordt verteld dat deze dieren, als ze groot zijn geworden, worden teruggeplaatst in het wild. Maar dat kan helemaal niet! Dieren die gewend zijn geraakt aan mensen, kunnen niet voor zichzelf zorgen. Daarnaast is het heel erg zielig om te knuffelen met jonge leeuwjes of tijgers. De dieren worden namelijk al heel vroeg weggehaald bij hun moeder. En dat is verdrietig voor beide.

Stichting SPOTS geeft daarom voorlichting over dit onderwerp. **Knuffelfarms** noemen wij deze plaatsen waar je kunt knuffelen met dieren zoals leeuwen en tijgers. Wij willen duidelijk maken dat knuffelen met roofdieren zoals leeuwen en tijgers, helemaal niet goed is. In de flyer die je ontvangen hebt in de email, is meer informatie terug te vinden over dit onderwerp.

www

Er is zelfs een aparte website waar je alles kunt lezen: <https://knuffelfarms.nl/>

Hoe werkt Stichting SPOTS?

- 🐾 SPOTS probeert in Nederland op allerlei manieren aandacht te vragen voor de katachtigen. Ze is bijvoorbeeld regelmatig **aanwezig in dierenparken, op scholen** en op **evenementen**. Hier vertellen de vrijwilligers van SPOTS over de **katachtigen** en dat heel veel van deze dieren met uitsterven worden bedreigd.
- 🐾 Maar SPOTS ontwikkelt ook **informatiemateriaal over de katachtigen voor kinderen zoals jij die graag een spreekbeurt willen geven over katachtigen**. Op onze website kan iedereen van alles lezen over alle wilde katten die in de wereld leven.
- 🐾 Daarnaast probeert SPOTS geld in te zamelen voor projecten die zij ondersteunt.

www

Op deze site vind je meer informatie:
<https://stichtingspots.nl/>

©nicosmit via canva.com

Leuke weetjes

Wist je dat...?

- 🐾 Een wilde kat net zo kan spinnen als een gewone huiskat?
- 🐾 De Afrikaanse wilde kat het grootste verspreidingsgebied heeft van alle katachtigen?
- 🐾 Een Afrikaanse wilde kat vaak hollen gebruikt die door andere dieren gemaakt zijn om in te rusten?
- 🐾 Een Afrikaanse wilde kat prooien kan vangen die groter en zwaarder zijn dan hijzelf?
- 🐾 De moeder gewonde prooien mee naar het nest neemt om zo de kittens te leren hoe zij een prooi moeten vangen en doden? Dat is best zielig maar wel nodig voor de kittens om straks te kunnen overleven in het wild.
- 🐾 Onze huiskat afstamt van de Afrikaanse wilde kat?
- 🐾 De Afrikaanse wilde kat wel kan zwemmen maar het niet zo graag doet?

Op de foto hierboven zie je een foto van een Afrikaanse wilde kat. Deze is genomen met een **cameraval** (zie foto rechts). Onderzoekers plaatsen deze camera's op een plek waarvan ze denken dat een bepaald dier daar voorkomt.

Als een dier dan langs de camera loopt, wordt er een foto genomen. Zo kunnen onderzoekers een heleboel gegevens verzamelen, zoals welke dieren er voorkomen, hoeveel, waar ze vooral voorkomen enz.

Links

Deze links kun je gebruiken voor handige **informatie**:

- [https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/Afrikaanse wilde kat/](https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/Afrikaanse-wilde-kat/)
- <https://www.catsg.org/living-species-africanwildcat>

Op YouTube zijn veel **filmpjes** te vinden van de Afrikaanse wilde kat, waaronder deze:

- <https://www.youtube.com/watch?v=Mle5Xtckzdc>
- <https://www.youtube.com/watch?v=oUIODRpHjD0>
- <https://www.youtube.com/watch?v=fo13HyxSIww>
- <https://www.youtube.com/watch?v=LnrBav6ynwo> (wilde kat in Azië)
- https://www.youtube.com/watch?v=KfoGVJrVm_M (wilde kat in Azië)

© pum_eva van Getty Images Pro via Canva

Stichting SPOTS
LP van Mallandstraat 46
4754 AP Stampersgat
E: info@stichtingspots.nl
Tel: 06-4094 7232
<https://stichtingspots.nl/>
<https://knuffelfarms.nl/>

Rekeningnummer:
IBAN: NL90INGB0004611235
BIC: INGBNL2A

